

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ลำไย มีชื่อสามัญว่า Longan หรือ Lungan เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย และเป็นพืชที่นิยมปลูกในภาคเหนือ ภาคกลาง และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยในปี 2558 พบว่าผลผลิตลำไยออกสู่ตลาดผลไม้รวมทั้งประเทศเป็นจำนวน 8.72 แสนตัน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2556 ที่มีผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวน 8.54 แสนตัน ส่วนของพื้นที่ให้ผลผลิตมีการเพิ่มขึ้นเล็กน้อยโดยมีพื้นที่ให้ผลผลิตในปี 2556 เท่ากับ 10.38 แสนไร่ และ 10.60 แสนไร่ ในปี 2558 สำหรับภาคเหนือในภาคเหนือนี้มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุดโดยมีพื้นที่เพาะปลูกลำไยเป็นจำนวน 892,005 ไร่ มีแหล่งปลูกที่สำคัญคือ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย ลำปาง แพร่ น่าน และตาก โดยในปี 2555 ถึง ปี 2556 ผลผลิตลำไยในฤดูได้ออกสู่ตลาดเป็นจำนวน 28.69 และ 17.41 ล้านตัน ตามลำดับ (ตารางที่ 1.1) (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2558)

ตารางที่ 1.1: ผลผลิตลำไยทั้งประเทศระหว่างปีพ.ศ. 2556 - 2558

จังหวัด	ผลผลิต (แสนตัน)			พื้นที่ให้ผลผลิต (แสนไร่)		
	2556	2557	2558	2556	2557	2558
รวมทั้งประเทศ	8.54	9.95	8.72	10.38	10.52	10.60
ภาคเหนือ	5.91	6.97	5.57	8.67	8.66	8.66
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.20	0.25	0.23	0.43	0.42	0.40
ภาคกลาง	2.43	2.72	2.90	1.28	1.45	1.54

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2558

รายงานของสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน (2557) ผลผลิตลำไยจะออกในช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม ซึ่งตรงกับผลผลิตลำไยในประเทศจีนที่ออกสู่ตลาดในช่วงเดียวกัน ทำให้ราคาลำไยในฤดูของประเทศไทยแข่งขันในตลาดลำไยกับลำไยจากประเทศจีนซึ่งแต่ละปีจะมีปริมาณ

ผลผลิตลำไยในตลาดจำนวนมากเป็นผลกระทบให้ราคาตกและเกษตรกรประสบภาวะรายได้น้อย โดยในปี 2555 และ 2556 ในช่วงเวลาดังกล่าวมีผลผลิตลำไยในฤดูมากถึง 28.6 และ 17.4 ล้านกิโลกรัม ตามลำดับ (ตารางที่ 1.2)

ตารางที่ 1.2: ข้อมูลการผลิตลำไยในฤดูของ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูนปี 2555-2556

พื้นที่ปลูกและปริมาณ	ปี (พ.ศ.)	
	2555	2556
เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	41,614	41,705
เนื้อที่ปลูกใหม่ (ไร่)	465	-
เนื้อที่ออกดอกใหม่ (ไร่)	28,996	18,648
เนื้อที่ตัดโค่นทิ้ง (ไร่)	72	-
เนื้อที่เสียหายสิ้นเชิง (ไร่)	688	-
ผลผลิตเสียหาย (ไร่)	-	100
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	28,826	20,150
ผลผลิตรวม (ก.ก.)	28,685,700	17,405,800
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (ก.ก.)	995	864

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน, 2557

จากกรณีที่ผลผลิตลำไยในฤดูที่ออกสู่ตลาดในประเทศช่วงเดียวกันทำให้อุปทานมีมากในช่วงเวลาสั้นจนส่งผลกระทบต่อราคาในตลาดจึงทำให้เกษตรกรหันมาผลิตลำไยนอกฤดูเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหารายได้ต่ำ ดังนั้นการผลิตลำไยนอกฤดูออกสู่ตลาดทำให้ เกษตรกรจำเป็นต้องใช้สารเคมีหรือเทคนิคบังคับให้ออกผลผลิตนอกฤดูกาลปกติให้ได้ผลผลิตมากขึ้นให้ทันและตรงกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลที่มีเทศกาลต่างๆ โดยเฉพาะช่วงเทศกาลตรุษจีน ซึ่งเป็นช่วงที่ราคา ลำไยสูงกว่าช่วงอื่นๆ (ตารางที่ 1.3) ในขณะเดียวกันก็เน้นการพัฒนาคุณภาพซึ่งหากมีความเป็นไปได้ และประสบผลสำเร็จจากการพัฒนากระบวนการผลิตด้วยวิธีการดังกล่าวก็คาดว่าเกษตรกรจะมีรายได้จากการผลิตลำไยนอกฤดูเพิ่มขึ้น

ในส่วนของพันธุ์ลำไยเกษตรกรส่วนใหญ่เลือกปลูกลำไยพันธุ์อีดอ เพราะสามารถแปรรูปได้ แต่พันธุ์หนัก มีคุณสมบัติ เช่น พันธุ์กะโหลก แห้ว ซึ่งมีคุณสมบัติขนาดผลใหญ่ เนื้อหนาและรสหวาน และพันธุ์พื้นเมือง อาทิเช่น เบี้ยวเขียว สีชมพู และพันธุ์พื้นเมืองหรือพันธุ์กระดุก กำลังจะหายไป

การศึกษานี้เพื่อเปรียบเทียบ ระหว่างการทำลำไยนอกฤดูและในฤดู เพื่อค้นหาความสามารถในการทำ รายได้ให้แก่เกษตรกรและอาจสามารถฟื้นฟูและอนุรักษ์พันธุ์พื้นเมืองต่างๆ ให้คงอยู่ต่อไป (อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้ไม่ได้ศึกษาด้านอุปสงค์ ซึ่งควรได้ทำการศึกษาในโอกาสต่อไป)

ตารางที่ 1.3: ราคาลำไยช่วงปี 2556-2558

เดือน	ปี (บาท/กก.)		
	2556	2557	2558
มกราคม	36.39	48.46	41.18
กุมภาพันธ์	34.29	40.96	52.84
มีนาคม	31.85	34.49	37.9
เมษายน	29.08	29.50	28.51
พฤษภาคม	39.50	33.43	29.01
มิถุนายน	34.90	42.32	34.12
กรกฎาคม	24.07	26.21	34.04
สิงหาคม	25.12	20.48	30.65
กันยายน	34.10	24.06	41.00
ตุลาคม	33.75	31.77	40.00
พฤศจิกายน	37.42	36.47	39.2
ธันวาคม	39.72	39.92	28.5

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2558

ในจังหวัดลำพูนมีพื้นที่ในการปลูกลำไยที่สามารถให้ผลผลิตได้จำนวน 272,580 ไร่ แบ่งเป็น เป็นลำไยที่ผลิตในฤดูจำนวน 229,080 ไร่ และพื้นที่ผลิตลำไยนอกฤดูจำนวน 41,500 ไร่ สามารถให้ ผลผลิตรวมจำนวน 177,849,700 กิโลกรัม สำหรับอำเภอเมืองลำพูนพบว่า มีพื้นที่ในการปลูกลำไยที่ สามารถให้ผลผลิตได้จำนวน 16,179 ไร่ สามารถให้ผลผลิตจำนวน 14,481,700 กิโลกรัม (สำนักงาน เกษตรจังหวัดลำพูน, 2557)

ในส่วนของตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีเกษตรกรจำนวน 5,685 คน มีพื้นที่ใน การทำการเกษตรทั้งหมดจำนวน 63,456 ไร่ โดยมีพื้นที่สำหรับปลูกลำไย จำนวน 3,195 ไร่สามารถให้ ผลผลิตจำนวน 2,411 ไร่ ให้ผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวน 2,168,600 กิโลกรัม (สำนักงานเกษตรจังหวัด ลำพูน, 2558) ซึ่งมีเกษตรกรบางส่วนเริ่มหันมาสนใจผลิตลำไยนอกฤดู โดยการนำเอาวิธีการผลิตใน ฤดูมาใช้ผสมผสานด้วยการใช้สารโซเดียมคลอไรด์ด้วยการฉีดพ่นทางใบ และ ใช้สารโปรแตสเซียม

คลอเรท ราดดินรอบต้นลำไย ซึ่งผลจากการดำเนินงานดังกล่าวภายใต้พื้นที่ปลูกนี้บางส่วนทำให้ลดขนาดพื้นที่ปลูกลำไยในฤดูเหลือน้อยลง (ตารางที่ 1.4)

ตารางที่ 1.4: ขนาดพื้นที่ปลูกลำไยในและนอกฤดูของตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ลักษณะการปลูกลำไย	ปี (พ.ศ.)	
	2556 (ไร่)	2557 (ไร่)
พื้นที่ปลูกในฤดู	2,752	1,577
พื้นที่ปลูกนอกฤดู	2,595	3,590

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน, 2557

อย่างไรก็ตามการผลิตลำไยนอกฤดูด้วยการใช้สารเคมีด้วยวิธีการดังกล่าวยังไม่สามารถทราบได้ว่าจะให้ผลผลิตและรายได้ รวมทั้งต้นทุนค่าใช้จ่าย มากหรือน้อยกว่าการผลิตลำไยในฤดู ดังนั้น การศึกษาในด้านการจัดการในการผลิตจึงคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ที่สามารถให้แนวทางแก่เกษตรกรที่จะตัดสินใจเลือกผลิตลำไยที่ให้ผลตอบแทนและผลผลิตที่ดีกว่า และเสียต้นทุนค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าจึงเป็นที่มาของความสนใจในการศึกษารุ่นนี้

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาการจัดการการผลิตลำไยในและนอกฤดู
- 2.2 เพื่อศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนจากการผลิตลำไยในฤดูและนอกฤดู
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการผลิตลำไยนอกฤดูและในฤดู

3. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการการผลิต ผลตอบแทน และต้นทุนในการผลิตลำไยในฤดูและนอกฤดูจะเป็นแนวทางให้เกษตรกรผู้ปลูกลำไยได้ใช้เพื่อการตัดสินใจเลือกลงทุนในการผลิตลำไยในหรือนอกฤดูได้อย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์ต่อการทำสวนลำไยได้อย่างยั่งยืนต่อไป รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่จะใช้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาและแนะนำเกษตรกรที่ทำสวนลำไยได้อย่างถูกต้อง

4. นิยามศัพท์

สารบังคับลำไยให้ออกนอกฤดู คือ สารเคมีที่มีใช้กันมากในการเกษตร โดยเฉพาะสวนลำไยเพื่อใช้เป็นสารเร่งดอก และผลลำไยให้ออกนอกฤดู มีลักษณะเป็นผงหรือเม็ดสีขาว ไม่มีกลิ่น มีรสคล้ายเกลือ ละลายน้ำได้ไม่ก่ยอติ (นิกร, 2550)

ลำไยนอกฤดู คือ ผลผลิตของลำไยที่ออกสู่ตลาดในช่วงปลายกันยายนถึงต้นมิถุนายน โดยมีการใช้สารเคมีบังคับให้ลำไยออกดอกในช่วงเวลาที่กำหนด (สมสวย, 2548)

ลำไยในฤดู คือ ลำไยที่มีช่วงฤดูกาลที่ให้ผลผลิตออกสู่ตลาดตั้งแต่ปลายมิถุนายนถึงต้นกันยายน (สมสวย, 2548)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved